

Élet az Európai Unióban

AZ EU HIVATALOS JELMONDATA: „EGYSÉG A SOKFÉLESÉGBEN” (UNITY IN THE DIVERSITY)

Eiler Emil

Mottó: „Nem országokat egyesítünk, hanem embereket.” (Jean Monnet)

Az EU létrejött. Minden, ami az életben fontos: Gazdaság; Ipar- és foglalkoztatáspolitikai; Munka és munkanélküliség; GDP; Keresetek, nyugdíjak, fogyasztás, árak és infláció; Piaci játékszabályok; Oktatás, nyelvismeret és szakképzés; Korábban szerzett szakképzések és végzettségek elismertetése; Kis- és középvállalkozások helyzete; Aktuális pályázati lehetőségek; Kultúra; Könyvajánló és európai szakmai képviseletek címei.

BEVEZETŐ

Az Európai Unióra lépésünk lehetősége és kényszere már régóta ismert. Lassan az is széles körben tudatosul, hogy – az integrációs folyamat sajátossága miatt – a nemzeti érdekek érvényesítése a hagyományos hatalompolitika útján többé már nem lehetséges, hiszen ezentúl nemzeti szuverenitásunkat csak közösen, az európai szervek útján gyakorolhatjuk. Lapunk három év óta folyamatosan foglalkozott a témával, így igyekezett segíteni a hazai nyomdászokat az uniós felkészülésben. A Szakszövetség is megtette a magáét. Szükség is volt rá, mert a változások jelentőségének megfelelő széles körű, minden lényeges elemre kiterjedő állami tájékoztatás bizony elmaradt. Ha volt is – sokszor tudatosan –, féloldalasra sikeredett, és kormányzati oldalról kizárólag a vélt vagy várható előnyök kihangsúlyozására korlátozódott. Azt, hogy valójában melyek a csatlakozás előnyei és a hátrányai (Kinek? Hogyan? Mikortól?), kapunk-e vissza és mennyit abból, amit az EU közös kasszájába befizetünk és, hogy a belépést hogyan élik túl a hazai vállalkozások, a magyarok még csak ezután kezdik megtapasztalni.

Most már az is kiderül, hogy a gazdag szomszéd államok körében, a világszínvonalat is néha meghaladó árainkhoz társuló balkáni átlagjövedelmekkel és nyugdíjakkal, az előrelépést gátló adózási és elvonási rendszerünkkel, az adókedvezményezett multinacionális cégek által az országból kimenekített nyereséggel, a meggyen-

gített forinttal, a nehezen kiszámítható gazdasági folyamatokkal, a lepusztult mezőgazdasággal az Európai Unióban hova, meddig lehet eljutnunk, és visszaszerezhetjük-e a világranglistán a mostanában elvesztett előkelő helyünket, elérve azt, hogy a jövőben, az Unió tíz legszegényebb új tagállama között, az eladósodott hazánkat – végre – ne valamely utolsó helyre sorolhassák.

Lapunk megjelenésének időpontjában bizonyára máris többen kezdik megszerezni az első tapasztalatokat. Minden ilyen irányú észrevételnek készséggel adunk helyet lapunk hasábjain.

Cikkünkben átfogó képet igyekszünk nyújtani az új, kibővült környezetünkről, az Európai Unióról, annak létrejöttéről, intézményrendszeréről, döntési mechanizmusáról és a benne folyó életéről. Kiemelten foglalkozunk az uniós támogatási rendszerrel és a pályázati lehetőségekkel is.

Nem kerülhetjük meg a nemzeti érdekeken vagy érdekellentéteken alapuló uniós belső feszültségek megemlítését sem. Ezek sok problémát okoznak, és hátráltatják például az uniós alkotmány létrehozását, gátolják azt, hogy az új tagállamok esetében is érvényesülhessen az EU alappilléreinek számító olyan szabadságjog, mint a szabad munkavállalás más tagországban, de nem mindig segítik elő azt sem, hogy az új tagállamok az Unió belső piacán ne kerülhessenek versenyhátrányba.

Feszültségeket okozhatnak a szembetűnően nagy kereseteltérések is. Íme néhány kiemelt példa. Az EU Forrás Hírlevél szerint egy jó titkárnő az Unióban havi 3500 eurót keres, az olasz képviselő az EU-parlamentben 11 000-et, a magyar képviselő pedig ugyanott 761-et. Egyéb hírforrások szerint egyedülálló nyugdíjas átlagos színvonalú megélhetéséhez az EU-ban 1500–2000 euróra van szükség, a magyar kisnyugdíjas euróra átszámítva 135–150 eurót, a havi 50 000 forint keresetű magyar 200 eurót, a 100 000 forint nettó keresetű dolgozó pedig 400 eurót tehet zsebre a mai árfolyamon számítva. Mindezt a nyugati színvonalat meghaladó hazai árak és elvonások mellett. (Az uniós nyomdászkeresetekkel majd egy külön cikkben foglalkozunk.) Ennek a témakörnek az átfogó irodalma a *Belépőjegy* című kiadvány. (Lásd a cikk végén a könyvajánlóban.)

Az uniós honpolgár első kérdései az unióbeli étellel kapcsolatban kb. így foglalhatóak össze. Itthon mennyiben változik az élet? Hogyan változik a gazdaság, az egyes iparágak, szakmák, a kis- és középvállalkozások helyzete? Mit jelent

az EU-tagság a fiatal, a középkorú és idős nők, férfiak számára? Milyen lesz és hogyan alakul az infláció, az adórendszer, a munkanélküliség, a hazai és külföldi állásellátottság; mennyivel nőnek az árak a csatlakozás miatt; hogyan lehet jelentkezni külföldi munkavállalásra annak, aki munkanélküli, vagy tisztességes bért kíván kapni a munkája ellenértékéért; hogyan alakul az oktatás helyzete és az egészségügyé a különböző iskolai végzettségűek, életkorúak, nyelvtudással rendelkezők és a nyugdíjas korúak számára; melyek az új jogaink és kötelezettségeink? Közérdekű kérdés az is: Hogyan érinti az egészségügyi ellátórendszerünket az Unióba lépésünk: ezentúl kell-e fizetni a közkórházi és körzeti orvosi ellátásért?

Az Európai Tájékoztatói Központ www.eu.hu/index.php?mlds=5&request honlapján magyarul és az Európai Unió más, rendszeresen frissített tartalmú honlapjain pedig az érdeklődők naprakész válaszokat találhatnak idegen nyelveken, és további kérdéseket tehetnek fel. Leghamarabb a 15–25 év közöttiek életében (vagyis

1. ábra. Az Európai Unió vázlatos térképe a bővítési folyamat lezárása után, a Tizenötök, a Tízek és a Hármasok (a várolistas államok) kiemelésével

2. ábra. Az Európai Unió partjait a bővítési folyamat lezárása után tizenhét tenger mossa (az Égei-, Jón-, Adriai-, Tirrén-, Ligur-, Földközi-, Északi-, Barents-, Krétai-, Fehér-, Fekete-, Balti-, Jeges-, Ír-, Kelta-, Norvég-tenger és az Atlanti-óceán). – Magyarországhoz ekkora területet még soha nem csatoltak... (Készítette a HM Térképészeti Kht.)

akik az uniós fogalmak szerint a *fiatal* kategóriába sorolhatóak) a mindennapok szintjén érződik majd az uniós csatlakozás, ezért érdemes tisztában lenniük, hogy miről is van szó és mit jelent az *European Youth* (európai fiatalság) program! (Bővebbet a <http://europa.eu.int/comm/education/youth.html>, a Tempus Közalapítvány www.tpf.iif.hu weboldalán, illetve tpf@iif.hu elektronikus levelezési címén.)

Az alábbiakban – az elektronikus hírforrások,

az EU központi adatbázisok és a szakirodalom adatai alapján – összefoglaljuk a témakör legfontosabb tudnivalóit. Emlékeztetünk azokra az ismeretekre is, amelyek a korábban megjelent cikkeinkben foglaltak szerint ma is érvényesek. Az egyes témakörök kapcsán felhívjuk a figyelmet az időközben bekövetkezett változásokra, és minden témakörben megjelöljük azokat a forrásokat, ahol olvasóink az adott problémakörben naprakész információhoz juthatnak.

RÖVID ÉS ÁLTALÁNOS ALAPINFORMÁCIÓK AZ EURÓPAI UNIÓRÓL

Az EU létrejötte időrendben

1950. május 9.: Robert Schumann francia külügyminiszter nyilatkozatban kezdeményezte a német–francia szén- és acéltermelés egyesítését és egy közös intézményrendszer létrehozását; 1951. április: Az alapító hat állam, Olaszországot és a Benelux államokat is beleértve, létrehozza az Európai Unió őst, az Európai Szén- és Acélközösséget; 1957. március: Ugyanezen államok aláírják az Európai Gazdasági Közösség és az Európai Atomenergiai Közösség létrehozásáról szóló egyezményt; 1960. január: Nagy-Britannia kezdeményezésére megalakul az Európai Szabadkereskedelmi Társaság (EFTA); 1962: A közös agrárpolitika kezdete; 1965. április: A Hatok aláírják az Egyesítő Szerződést: létrejön az Egységes Tanács és a Bizottság; 1968. január: A Hatok között megvalósul az ipari termékek szabad kereskedelme, és bevezetik a közös vámtarifákat; 1973. január: Dánia, Írország és Nagy-Britannia belépése az Európai Gazdasági Közösségbe; 1974. december: A Kilencek állam- és kormányfői elhatározzák, hogy mint Európai Tanács, minden évben legalább háromszor üléseznek; 1979. március: Létrejön az Európai Monetáris Rendszer, és bevezetik az ECU-t; 1979. június: Először választanak közvetlenül európai parlamenti képviselőt; 1981. január: Görögország csatlakozik az Európai Közösséghez; 1986. január: Portugália és Spanyolország is csatlakozik az Európai Közösséghez; 1989. november: Leomlik a Berlini Fal, vége a szovjet megszállásnak; 1990. május: Létrejön az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank; 1990. június: Aláírják a belső határok megnyitását és a személyek szabad mozgását biztosító Schengeni Egyezményt; 1992. február: Aláírják a szabad tőkeáramlást, a monetáris unió létrehozását, a közös védelmi politika kidolgozását, az Európai Unió és az európai állampolgárság intézményének létrehozását és az EU létrejöttét szentesítő Maastrichti Szerződést; 1993. január: Megvalósul az Egységes Piac; 1994. április: Magyarország – a volt szovjet csatlós kommunista államok közül elsőként – beadja csatlakozási kérelmét az Európai Unióhoz; 1995. január: Ausztria, Finnország és Svédország belép az Európai Unióba; 1998: A csatlakozási tárgyalások megkezdése öt közép- és kelet-európai országgal és Ciprussal; 2000. február: Újabb országokkal is megkezdődnek

a csatlakozási tárgyalások; 2002. január: Tizenkét ország bevezeti az eurót; 2003. április: Magyarország és a többi kilenc ország képviselői aláírják a Csatlakozási Szerződéseket (hatálybalépés 2004. május 1.); 2003. június: A Konvent Európai Unió alkotmánytervezetét terjeszt elő, de érdékellentétek miatt nem tudnak megegyezni; 2004. május 1.: Tíz új tagországgal – köztük hazánkkal is – bővült az Európai Unió, így már huszonötön vagyunk. Három állam – Bulgária, Románia és Törökország – a várólistán maradt. (1. és 2. ábra)

Az EU régi és új tagállamainak statisztikai adatai (Lásd 1., 2., 3. táblázat)

A gazdasági növekedés üteme az EU tagállamaiban

A növekedést kifejező *bruttó hazai össztermék (GDP)* a gazdasági tevékenység fontos mérőszáma. Definíciója szerint az összes javak és szolgáltatások értéke, levonva belőle a késztermékek létrehozásához szükséges javakat és szolgáltatásokat. A régi és az új tagállamok GDP-növekedése és az egy főre eső GDP a közösség százalékában a www.europa.eu.int/index.hu.htm honlapon tekinthető meg. Az alábbi táblázatban szereplő értékek az országok közötti összehasonlítást hivatottak elősegíteni.

Az egy főre eső GDP értéke a tíz új tagállamban*

Tagállam	\$/fő
Ciprus	15 000
Cseh Köztársaság	15 300
Észtország*	11 000
Lengyelország	9 700
Lettország	8 900
Litvánia	8 400
Magyarország	13 300
Málta	17 200
Szlovákia	12 400
Szlovénia	19 200

* Vásárlóerő-paritáson.

Az értékek értelmezése számunkra egyszerűbb, ha figyelembe vesszük Jean Lemierre, az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank elnökének 2004. március elsejei nyilatkozatát, amely szerint „Az Európai Unióba újonnan csatlakozó államok hazai összterméke tíz-tizenöt év alatt érheti el a jelenlegi tagországok szintjét.” (Az Unió statisztikai

1. táblázat. A Tizenötök (az EU korábbi tagországainak) fontosabb adatai (2003)

Ország	Főváros	Alapterület (km ²)	Népesség (millió fő)	Szavazati súly a Miniszterek Tanácsában	A GDP-növekedés üteme (%)
Belgium	Brüsszel	30 500	10,2	12	1,8
Dánia	Koppenhága	43 098	5,3	7	2,0
Németország	Berlin	356 854	82,2	29	1,6
Görögország	Athén	131 957	10,5	12	4,2
Spanyolország	Madrid	504 782	39,4	27	2,9
Franciaország	Párizs	550 000	60,4	29	1,7
Írország	Dublin	70 300	3,8	7	Lásd az Egyesült Királyságnál
Olaszország	Róma	301 263	57,6	29	1,5
Luxemburg	Luxemburg	2 586	0,429	4	1,9
Hollandia	Amszterdam	41 864	15,9	13	0,6
Ausztria	Bécs	83 858	8,1	10	1,9
Portugália	Lisszabon	92 072	10,8	12	1,0
Finnország	Helsinki	338 000	5,2	7	2,5
Svédország	Stockholm	450 000	8,9	10	2,2
Egyesült Királyság	London	242 500	59,6	60	2,8

Megjegyzés: Az EU Tizenötök területe 3 191 000 km², népessége pedig 380,3 millió fő.

2. táblázat. A Tízek (az EU új tagállamainak) fontosabb adatai (2003)

Ország	Főváros	Alapterület (km ²)*	Népesség (millió fő)*	Szavazati súly a Miniszterek Tanácsában	A GDP-növekedés üteme (%)**
Cseh Köztársaság	Prága	79 000	10,3	12	3,0
Magyarország	Budapest	93 000	10,2	12	2,9
Észtország	Tallin	45 000	1,4	4	4,5
Ciprus	Nicosia	9 000	0,8	4	3,4
Lettország	Riga	65 000	2,4	4	6,8
Málta	Valetta	316	0,4	3	2,8
Lengyelország	Varsó	313 000	38,6	27	6,8
Szlovákia	Pozsony	49 000	5,4	7	4,2
Litvánia	Vilnius	65 000	3,5	4	8,9
Szlovénia	Ljubljana	20 000	3,0	4	2,3

*A 2004. április 24-én megtartott választásokon a ciprusi görög lakosság egy része elutasította a Ciprus egyesítésére irányuló törekvéseket, ennek következtében a sziget területének és lakosságának csupán déli kétharmada tartozik az Európai Unióhoz. A sziget megosztottan, katonai felügyelet alatt csatlakozott az EU-hoz.

**Az új tagállamok területe 701 685 km², lakossága pedig 74,81 millió fő. A bővített Európai Unió alapterülete 3 892 685 km², össznépessége az új belépőkkel 455 111 millió fő, 160 millióval több, mint az USA-ban.

Az EU Tizenötök GDP-jének összege 9570 milliárd, az új tagállamoké 851,5 milliárd, összesen pedig 10 421,5 milliárd dollár.

3. táblázat. A Hármak (a várólistán maradt országok) adatai (2003)

Ország	Főváros	Alapterület (km ²)	Népesség (millió fő)
Bulgária	Szófia	111 000	7,9
Románia	Bukarest	238 000	22,4
Törökország	Ankara	775 000	69,2

hivatala – az Eurostat – adatai szerint a tíz új tagállamban az egy főre jutó GDP csupán negyvenhét százaléka az uniós átlagnak.)

Miközben a bővítéssel az EU-ban a lakosság létszáma csaknem 20 százalékkal bővült, a nemzeti össztermék (GDP) csak 4,8 százalékkal lett több. Ez azt jelenti, hogy a kibővített közösség GDP-jének közel 95 százalékát a korábbi tizenöt

állam termeli meg. Magyarország csatlakozásával mindössze 0,7 százalékkal járul hozzá a huszonöt tagállam együttes nemzeti össztermékéhez. Így minden 142,5 euróból csupán egyetlenegy keletkezik hazánkban. A tizenöt tagállamban 5,8-szer annyiba kerül a dolgos kéz, mint nálunk, azaz itt a bérköltség csak tizenhét százaléka a „nyugatinak”. (Bővebbet a www.google.metro.hu/portal_index2.php honlapon.)

3/a ábra. Az Európai Unió Parlamentjének strasbourgi épülete

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYRENDSZERE

Belépésünk óta az alább felsorolt döntéshozó intézmények fokozottan meghatározói a sorunkat alakító körülményeknek. Nevükkel és döntéseikkel a médiákban lépten-nyomon találkozunk, szükségese tehát ismernünk őket.

Az *Európai Unió Tanácsa*, röviden *Tanács*, illetve a készülő Európai Alkotmány szerint: *Miniszterek Tanácsa*, az Unió legfontosabb döntéshozó szerve. Résztvevői a tagállamok miniszterei, akik mindig a napirenden lévő ügyeknek megfelelő összetételben üléseznek. Az általános és speciális ügyek (ipar, külügy, agrárium, pénzügy, egészségügy stb.) intézését szaktanácsok (pl. Gazdasági és Pénzügyi Tanács) végzik.

Az *Európai Bizottság* a közösségi érdek megfogalmazás letéteményese. Bár a Bizottságot az Unió Kormányaként tisztelik, *végrehajtó és jogalkotói hatásköre nagyon korlátozott, inkább csak döntés-előkészítő szerepe van.*

Az *Európai Parlament (EP)* az Unió állampolgárai által közvetlenül választott képviselőtestület, amelynek fő feladata, hogy az Unió polgárainak az érdekeit képviselje a közösségi döntéshozatalban. Jogalkotó hatáskörrel rendelkezik. Egyelőre három helyszín között ingázva „üzemel”: a franciaországi Strasbourgban, a belgiumi Brüsszel-

3/b ábra. Az EU strasbourgi parlamentjének ülésterme

ben és Luxemburgban (3. ábrák). Helyzetének megítélését általában két véglet jellemzi. Az EP bennülő tagjai szerint ez az intézményrendszer mára „igazi” törvényhozó testületté vált, és így az Unió tényleges központi tényezője. Külső források szerint „egyelőre csak egy érdemi hozadék nélküli öncélú *talkshow*, amelynek nem sok hatása van a dolgok menetére, és nem az Unió létezését alapjaiban meghatározó, abszolút európai intézményként funkcionál” (EU Forrás Hírlevél, 2004. április 6.). A saját tapasztalatokat majd csak most kezdjük megszerezni. Az új tagországokban a parlament 65–150 fő, kivétel Magyarország, ahol a létszáma 386 fő.

Az *Európai Közösség Bírósága* biztosítja az egyéges jogértelmezést és végrehajtást. Ítéleteivel kényszerítheti a tagállamokat, hogy az alapszerződésekkel, illetve a közösségi jogforrásokkal összehangoltan tevékenykedjenek.

A felsoroltakon kívül szerepe van a *Gazdasági és Szociális Bizottságnak*, a *Régiók Bizottságának*, a *Számvevőszéknek* és az *Európai Ombudsmannak*.

Az utóbbihoz 2003-ban beérkezett 2436 panasz azt sejteti, hogy a dolgok egyelőre még nem mennek olajozottan, továbbá, hogy az EU-állampolgárok egyre elégedetlenebbek az uniós intézményekkel és testületekkel. A beérkezett panasz több mint kétharmada az Európai Bizottság ellen irányult, és csak tíz százaléka az EU-parlament ellen. Az *EU Forrás Hírlevél* 2004. április 28-ai száma szerint a panaszok főként az intézkedések átláthatóságának hiányára, a hatalommal való visszaélésre és a diszkriminációra vonatkoznak.

(Bővebben lásd a www.eu.hu/index.php honlap *Általános EU-információk* menüpontja alatt.)

Az EU döntéshozatali mechanizmusa

Az Európai Közösségek pillérei a Párizsi (1951) és a Római (1957) Szerződések, az Európai Gazdasági

3/c ábra. Az Európai Unió Parlamentjének brüsszeli épülete

3/d ábra. Az Európai Unió Parlamentjének strasbourgi épülete

Közösség (1993 óta röviden Európai Közösség, EK), az Európai Atomenergia Közösség (EURATOM), és az Európai Szén- és Acélközösség (ESZAK).

Az EU-ban kétféle módon születhet döntés:

- ◆ a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlament meghallgatását követően a Tanács *egyhángúan* dönt (konzultációs eljárás);
- ◆ a Bizottság javaslata alapján a Tanács és az Európai Parlament *társ-jogalkotóként* döntenek (együttdöntési eljárás).

A közös kül- és biztonságpolitika kérdéseiben kormányközi együttműködés, a bel- és igazságügy kérdéseiben pedig a tagállamok közötti polgári és büntetőjogi, határrendészeti, illetve rendőri együttműködések keretében születnek a döntések. (Bővebben lásd a www.eu.h/index.php?request weboldal [Általános EU-információk – Az EU három alappillére, döntéshozatal](#) csatlakozó linkeken.)

Az Európai Unió jelképei

Az Európai Uniót a zászlója, a himnusza, az Európa Nap, az euró mint egységes fizetőeszköz és az EU hivatalos jelmondata jelképezi az alábbiak szerint:

4/a ábra. A kibővített Európai Unió és tagállamainak zászlói (felülről, balról jobbra):

1. sor: Belgium, Cseh Köztársaság, Dánia, Németország, Észtország, Görögország;
2. sor: Spanyolország, Franciaország, Írország, Olaszország, Ciprus, Lettország;
3. sor: Litvánia, Luxemburg, Magyarország, Málta, Hollandia, Ausztria;
4. sor: Lengyelország, Portugália, Szlovénia, Szlovákia, Finnország, Svédország, Nagy-Britannia.

Az Európai Unió 1955-ben elfogadott zászlója azúrkék alapon tizenkét csillagból álló kör (4/b ábra). Az óra számlapjának megfelelő csillagelrendezés a teljesség kifejezése, nem a tagországok számának ábrázolása, ezért azt később sem módosítják.

Az EU himnusza a Ludwig van Beethoven IX. szimfóniájának negyedik tételéből, a Friedrich Schiller költeményére írt *Örömhóda* ismert, a médiákban mostanában naponta többször hallható dallama, esetenként az eredeti szöveg nélkül.

Az Európai Unió minden országában május kilencedikén ünneplik az *Európa Napot*, annak emlékére, hogy a francia Jean Monnet 1950-ben ezen a napon javasolta az első és második világháborúban egymás ellen harcoló európai országoknak egy közös irányítású nyitott európai szervezet létrehozását.

Az EU *jelmondata*. 2000. május 4-ike óta egy verseny során, amelyen az EU tagállamaiból nyolcvanezer európai fiatal vett részt, az európai zsűri a következőt választotta hivatalos jelmondatként: *Egység a sokféleségben (Unity in the Diversity)*.

1999 óta az *euró* lett az egységes európai valuta. Az első bankjegyek és érmék 2002. január elsején kerültek forgalomba. Az euró logót (€) a görög epszilon (ez a kultúra, az európai civilizáció közös bölcsője) és az Európa szó első betűje nyomán alkották meg. A két párhuzamos vonal az euró stabilitását jelképezi.

4/b ábra. Az uniós zászló, azürkék alapon 12 csillag, óraszámplapszerű eloszlásban. A harmóniát és állandóságot szimbolizálja, ezért az államok számának növekedésével nem változtatják meg

MUNKANÉLKÜLISÉG AZ UNIÓ TAGÁLLAMAI-BAN ÉS AZ EU FOGLALKOZTATÁSPOLITIKÁJA

A munkanélküliség százalékos értéke fogalom a munkanélküliek számát a munkavállalók számának százalékában fejezi ki. A munkavállalók körébe a foglalkoztatottak és a munkanélküliek tartoznak. Utóbbiak közé a 15–74 éves személyeket sorolják. Bővebbet a <http://etk.eudelegation.hu/index.php?request=2,0,170106,1,3> weboldal **Munkanélküliek**, illetve a **Munkanélküliség az iskolai végzettség függvényében** csatlakozó linkjein. Ezt az internetes forrást érdemes felkeresni, mert érzékelteti, hogy a különböző iskolázottságú személyek milyen nehézségekkel néznek szembe az Európai Unió munkaerőpiacán, és hogy az oktatás milyen mértékben képes csökkenteni a munkanélküliség valószínűségét.

A munkanélkülieknek adható juttatások mértékéről az egyes tagországok maguk döntenek. Az uniós tagállam polgáraként a munkanélkülinek *joga van* más tagállam területén munkát keresni. Ehhez más tagállamokban nem szükséges munkavállalási engedélyért folyamodni és az odautazásra sincs szükség, elegendő az EURES-hálózattal felvenni a kapcsolatot (http://europa.eu.int/comm/employment_social/elm/eures/index.htm).

Ennek sikere a használható nyelvismereten kívül – többek között – attól is függ, hogy az illető milyen iparágban/szakmában/területen kíván elhelyezkedni. Az új tagállamok polgáraival – köztük a magyarokkal szemben is – a nálunk egyenlőbb uniós tagállamok hátrányos megkülönböztetést alkalmaznak, mivel egyelőre hét éven át nem engedélyezik, hogy az EU politikájának alapját képező eme szabadságjogaikkal élhessenek. Az ún. átmeneti megállapodások szerint a csatlakozás utáni első két év leteltével – azaz 2006 közepén – a jelenlegi tagállamok munkaerőpiacának hozzáférhetősége a nemzeti intézkedésektől és politikától, valamint az új tagállamokkal esetlegesen megkötött kétoldalú megállapodásoktól függ majd. A helyzet normalizálódása után a másik tagországban állást kereső magyar *euromunkanélküli* jogosult lehet az itthoni munkanélküli segélyre. (Bővebbet a <http://etk.eudelegation.hu/index.php?request> honlapon.) A munkanélküliség tagállamonkénti alakulását a következő oldalon lévő táblázat tartalmazza.

Az Unióba lépésünk számos új lehetőséget kínál a munkakeresők számára, de a nagy, nyílt piac éles versenykörülményei között – a képzettségtől, gyakorlattól és (ami a lényeg) a használható nyelvtudástól függően – ezeket feltehetően nem mindenki tudja igénybe venni. Az EU-tagállamokban az összesített átlagos munkanélküliségi ráta legutóbb 7,7 százalék volt, de ez az érték időszakonként változó, esetenként eléri a 8 százalékot is. Az EU-tagállamok több mint felében a munkanélküliség értéke alacsonyabb, mint hazánkban. Nálunk, a regisztrált munkanélküliek számát a munkaképes korú lakosság létszámához viszonyítva, a deklarált magyar munkanélküliségi mutató 5,3 százalék volt a közeli vizsgált időpontban. A tendencia az, hogy a nagyobb országokban több a munkanélküli, mint a kisebbekben. Az EU Foglalkoztatási Stratégia foglalkoztatás-erősítő és munkanélküliség ellen ható intézkedésekkel és pályaválasztási tanácsadással, továbbá a lapunk oktatási témájú számaiban részletezett programokkal segíti azt, hogy a fiatalok „beépülhessenek” a munka világába (Leonardo, Socrates, Erasmus, Arion, Raphael, Minerva stb.; lásd a Magyar Grafika 2002/4; 2003/2. és 4. számában). Az idősebb generáció számára e célból a *virtuális oktatásban* való részvételt, a *táv munka-lehetőségek* igénybevételét, a *rendszeres szakmaváltást* és az *élet hosszú tartó tanulást* ajánlják. Egyes tagországok az általuk

foglalkoztatott külföldiek számára is folyósítanak munkanélküli segílyt az átmeneti időszakban. Magyarországon a 2004. január 23-ai adatok szerint 55-57 százalékos a foglalkoztatási arány, ami hasonló az Unió többi országához. Az északi országokban jóval nagyobb a foglalkoztatás aránya (Dánia 57%, Hollandia 76,4%, Svédország 74%, Egyesült Királyság 74%). Luxemburgban, Írországbban, Hollandiában és Ausztriában a legjobbak a mutatók. A legrosszabb Spanyol-, Német- és Franciaországban (www.radio.hu/index.php?cikk_id=79012). A kibővített EU jelentősen lemarad Amerika mögött.

AZ EURÓPAI UNIÓ OKTATÁSPOLITIKÁJA

Az EU az oktatást, szakoktatást és szakképzést megterülő humán erőforrás-beruházásnak tekinti, és ennek megfelelően összehangoltan, egységes szempontok szerint támogatja (www.europa.eu.int/pol/educ/index_en.html és www.trainingvillage.gr). Az oktatáspolitikai prioritásai: anyagi forrásokat nyújtó programok és akciók biztosítása; a hagyományos oktatási formák mellett az autonóm felnőttoktatás és önképzés; a hálózatos, virtuális iskolákra, egyetemekre alapozott távoktatás és élethosszig tartó tanulás szorgalmazása, a külföldi tanulási lehetőségek biztosítása a fiatalok részére. A többkultúrájú és többnyelvű társadalom összekötő nyelvének – az angolnak – a széles körű alkalmazása, továbbá a tananyagok európai egységesítése. (Bővebbet lapunk 2002/4. és 2003/2. és 4. számában.) A témakör hazai gazdája a Tempus Közalapítvány (www.tpf.iif.hu, tpf@iif.hu).

A képzettségek, közép- és felsőfokú végzettségek elismertetése az Unióban

Az uniós jog alapján a képzettségeket és a magyar mérnöki végzettséget több tagállamban elismerik, attól függően, hogy szabályozott vagy szabályozatlan szakmáról van-e szó. Más államokban a végzettséget megfelelő eljárás keretében honosítani, elismertetni kell. (A módszert lásd lapunk 2002/4., 2003/2. és 4. számában.) Ha a képzettség tartalma jelentősen eltér az uniós megfelelőjétől, akkor a folyamodót kötelezhetik más országban letöltendő szakmai gyakorlat elvégzésére. Lapunk fent említett oktatással, szakképzéssel foglalkozó számaiban ezzel kapcsolatban részletes tájékoztatást találhatnak olvasóink. A téma hazai gazdája szintén a Tempus Közalapítvány. (Bővebbet a www.tpf.iif.hu honlapon.)

A fogyasztási árak növekedésének üteme és a munkanélküliség az EU-tagállamokban (2003)

Ország	Infláció (%)*	Munkanélküliségi ráta (%)**
Németország	1,0	8,3
Egyesült Királyság	1,4	7,0
Franciaország	2,2	9,2
Olaszország	2,8	13,0
Spanyolország	3,1	11,5
Svédország	2,9	9,0
Hollandia	2,2	4,0
Görögország	2,9	9,0
Belgium	1,5	9,0
Portugália	3,3	4,4
Ausztria	1,3	4,1
Dánia	2,0	5,1
Finnország	1,3	12,0
Írország	4,0	4,4
Luxemburg	2,5	2,3
Lengyelország	1,9	18,1
Cseh Köztársaság	0,6	3,3
Magyarország	5,3***	5,8
Szlovákia	3,3	17,2
Litvánia	0,8	12,5
Lettország	2,0	7,6
Szlovénia	7,4	11,0
Észtország	3,7	12,4
Ciprus	4,0	4,7
Málta	2,4	7,0

* A fogyasztói árak itt felsorolt ún. *harmonizált indexe (HICPs)* – amelyet az Európai Központi Bank a Gazdasági és Monetáris Unió inflációs szintjének ellenőrzésére is használ – kifejező és hatékony eszköz a tagországok növekedésének összehasonlításához. Időben változó érték.

** A munkanélküliek száma ma az Európai Unióban tizenhat millió, ami a munkaképes felnőtt lakosság 11%-a. Az Eurostat kimutatása szerint 2004 márciusában a Monetáris Unió (eurózóna) államaiban az inflációs átlag 1,5%. (Forrás: EU központi adatbázis.)

*** 2004-ben hazánkban 7-8%-os inflációt prognosztizálnak.

KULTÚR- ÉS MÉDIAPOLITIKA

Az Európai Unió kultúrpolitikájának kiemelt területei: a kulturális javak szabad áramlásának biztosítása; a művészek körülményeinek javítása;

a kultúra iránti érdeklődés növelése és a közösség építészeti emlékeinek megőrzése.

A könyvírás, -gyártás, -olvasás támogatásaként és a nyomdatermek tartósságának fokozására elfogadott program prioritásai: Az Európai Irodalmi Díj alapítása és a legjobb műfordítók díjazásának/ösztöndíjának növelése; a sav felhasználásával előállított papírból készült könyvek tartóssága; a „tartós papír” és a felülírható „elektronikus papír” használata; a könyvek exporttámogatásának növelése és a könyvek, illetve az olvasás szervezett népszerűsítése.

AZ EURÓ

Uniói tagságunk, mint látható, nem volt feltétele az euró azonnali bevezetésének. A feltétel az, hogy gazdaságunk feleljen meg az alábbi *maastrichti konvergenciakritériumoknak*:

- ◆ *Árfolyamstabilitás*, ami azt jelenti, hogy az ország valutájának két éven keresztül egy meghatározott ingadozási sávon belül kell maradnia.
- ◆ *Fenntartható költségvetési pozíció*, amely szerint az ország költségvetési deficitje nem haladhatja meg a GDP 3 százalékát, a bruttó államadósságnak pedig a 60 százalékát. Az *árstabilitás* értelmében az infláció nem haladhatja meg másfél százalékpontnál többel a három legalacsonyabb inflációs rátával rendelkező tagország inflációs mutatóinak időszakra vonatkozott számtani átlagát.
- ◆ *Kamatkonvergencia*, amely azt írja elő, hogy az ország hosszú távú kamatlába nem haladhatja meg két százalékpontnál többel a három legalacsonyabb inflációs rátával rendelkező tagország hosszú távú kamatlábainak számtani átlagát.

Az EU-integrációval foglalkozó cikksorozatumunk publikálásának kezdetekor – de még másfél évvel ezelőtt is – elképzelhetetlennek tűnt az, ami most bekövetkezett. Bizonyos, nem túl szerencsés körülmények hatására a magyar gazdaság egyelőre nincs abban a helyzetben, hogy hazánk

az eurózóna tagja legyen és, hogy az Európai Unió közös fizetőeszközét, az eurót nálunk is bevezessék. A témát a kormányzat sem erőlteti, ezért ezzel a kérdéssel – valószínűleg hosszú ideig – nem aktuális foglalkozunk. (Bővebbet a Magyar Nemzeti Bank euró honlapján: <http://old.mnb.hu/euro/index.htm>, illetve lapunk 2002/6. számában.)

AZ EU-HÁZTARTÁSOK FOGYASZTÁSA

Az Unió-beli háztartások fogyasztására vonatkozó adatok magában foglalják a háztartások és a háztartásokat kiszolgáló nonprofit szervezetek egyedi és közösségi szükségleteinek közvetlen kielégítése érdekében felmerülő ráfordításokat. Országonként és időben is változó érték, amelyet a www.eu.hu/index.php:mlds=144&request weboldal *Általános EU-információk – Háztartások fogyasztása* csatlakozó linkjén lehet megtekinteni.

A KUTATÁS-FEJLESZTÉS RÁFORDÍTÁSAI AZ UNIÓ TAGÁLLAMAIBAN

A bruttó nemzeti kutatás-fejlesztési ráfordítások százalékos aránya a GDP-hez viszonyítva a fenti honlapon *Általános EU-információk – K+F ráfordítás* menüpont alatt érhető el. Fontos kifejezője az egyes tagországok tudománypolitikájának és a jövőbe történő befektetéseinek, ezért nyomon követésük fontos. A naprakész adatok a fenti internetcímen láthatóak.

AZ EURÓPAI UNIÓ GAZDASÁG- ÉS IPARPOLITIKÁJA

A célkitűzések prioritásai a következők:

- ◆ Az adminisztratív és jogszabályi környezet egységesítése és egyszerűsítése.
- ◆ A vállalkozások pénzügyi környezetének fejlesztése.
- ◆ A kis- és középvállalkozások versenyképességének fenntartása, fokozása.
- ◆ A vállalkozói kultúra, a vállalkozói szellem, az egyes vállalkozói csoportok és régiók fejlesztése.
- ◆ A kis- és középvállalkozások europaizálása, nemzetköziesítése, a transznacionális vállalatok (*multik*) létrejöttének szorgalmazása.

A célkitűzéseket megvalósító politika alapját a *négy szabadságelv*: az áruk, a személyek, a tőke és a szolgáltatások szabad mozgása és a mindezeken fűződő információk szabad áramlása képezi.

Az európai jog kimondja, hogy „az európai állampolgárnak joga van az Unió más tagországai-
ba utazni, ott tartózkodni, letelepedni, munkát
vállalni, és ott tanulni”. Az első tapasztalatok
azonban mást bizonyítanak: a szabad munka-
vállalás joga az új tagállamok esetében nem ér-
vényesíthető széles körben és hogy a deklarált
többi szabadságjog is csak bizonyos feltételek
teljesülése esetén vonatkozik az új belépőkre.
(Bővebbet a [www.eu2004.hu/index.php?op=min-
dennapok-munkavallalas&id=48](http://www.eu2004.hu/index.php?op=min-
dennapok-munkavallalas&id=48) honlapon.)

AZ EURÓPAI INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM FELÉPÍTÉSE ÉS A DIGITÁLIS EURÓPA (eEUROPA) LÉTREHOZÁSA

Az információszolgáltatás fejlesztésére, a digitali-
záció és az internethasználat teljes körűvé tételére
vonatkozó több éves EU intézkedési tervről, az
országokénti feladatokról és az eEuropa-terv
megvalósítás állásáról lapunk 2001/5. számában
részletesen tájékoztattuk olvasóinkat. A program-
ban megfogalmazott feladatok teljesítése a kitű-
zött határidőig maradéktalanul teljesült. A kö-
vetkező tervfázis határideje 2005. december 31.
Az európai nyomdaipar műszaki színvonalát és
mindennapjait egyaránt befolyásoló terv részle-
teit egy eEurope 2005 című, huszonhárom oldalas
újabb tanulmányban a [http://europa.eu.int/in-
formation_society/eeuropa/2005](http://europa.eu.int/in-
formation_society/eeuropa/2005) weboldalon ol-
vasóink is megismerhetik. Tanulságos olvasmány!

Az újabb akcióterv prioritásai:

- ◆ az IPu6 internetes protokoll alkalmazása;
- ◆ az egyes típusesetekben önálló döntésekre
képes intelligens *Internet 2* hálózat működésbe
helyezése;
- ◆ a hálózati adatbiztonság megteremtése;
- ◆ az elektronikus kormányzás (*eGovernment*),
elektronikus oktatás (*eLearning*), az elektroni-
kus egészségügyi kártyahasználat, az on-line
egészségügyi szolgálat (*eHealth*) létrehozása
és működtetése, továbbá az intelligens kártya
(*Smart Card*) széles körű használatát biztosító
infrastruktúra megteremtése. (Bővebbet a <http://europa.eu.int/eeuropa> weboldalon.)

AZ EU BELSŐ PIACÁNAK JÁTÉKSZABÁLYAI

Az egységes piac elvben garantálja az áruk, a szol-
gáltatások, a tőke és a személyek szabad mozgá-
sát az Európai Unió tagországai között. Előnyei:
az európai polgárok úgy utazhatnak, élhetnek,

dolgozhatnak az általuk választott országban,
hogy közben mindenütt megilleti őket a társada-
lombiztosítás, mindenhol elismerik a képzettsé-
güket és diplomájukat. Fogyasztóként élvezhetik
a termékek és szolgáltatások szélesebb skáláját
és a vásárolt termékeket személyes fogyasztásra
vagy használatra szabadon hazavihetik. A keres-
kedelem 60 százaléka a tagországok között zajlik.

A tagállamok az EU közel félmilliárdos létszámú
belső piacán közös vám- és kereskedelem-
politika alapján tevékenykednek. A határellenőrzések
megszűntével rövidültek a szállítási határidők
és csökkentek az árak. A bankok, vállalatok és
magánszemélyek az általuk választott valutában
és országban fektethetik be a pénzüket.

Az EU-versenyszabályokban megfogalmazott
legfőbb célkitűzés az, hogy minden áru és szol-
gáltatás azonos esélyekkel jelenhessen meg
minden tagország nemzeti piacán. Ehhez biz-
tosítani kell, hogy a piaci résztvevők, az egyes
vállalkozások ne köthessenek egymással a ver-
senysemlegességet sértő, a kívülállókra nézve há-
trányos megállapodásokat. Tilos visszaélni az
erőfölénnyel, tilos a vállalatok fúziója és tilos
a közös piaccal összeegyeztethetetlen, a vállalatok
közötti összehangolt – másokra nézve előnyte-
len – döntéseket hozni. (Bővebb információk lapunk
2002/ 6. számában.)

Az egységes piacról bővebbet a http://europa.eu.int/pol/singl/index_en.htm és a <http://citizens.eu.int> honlapokon.

MOBILITÁS ÉS MIGRÁCIÓ. A SZEMÉLYEK SZABAD MOZGÁSA ÉS MUNKAVÁLLALÁS AZ EU-BAN

A személyek szabad mozgása az EU területén a
közösségi törvény által biztosított alapvető sza-
badságjogok egyike, amely minden europolgár
számára jogosultságot nyújt valamely más tag-
államban való életre és munkavállalásra. E te-
kintetben azonban az új tagországokat, köztük
a magyarokat is, több tagállam részéről hét évig
a Közösség alapelveivel és törvényeivel ellentétes
diszkrimináció sújtja. A kiskapuk azonban szeren-
csére máris működnek! (Bővebbet a következő
portálokon: www.eu.int.hu/index.php? mlds
A munkaerő szabad áramlása menüpont alatt;
a <http://europa.eu.int/eures>, az Állami Foglalkoz-
tatási Szolgálat www.afsz.hu, a Nemzetközi Mun-
kaügyi Szervezet www.ilo.org és a Munkaügyi
Minisztérium www.fmm.gov.hu honlapján.)

A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK HELYZETE AZ EU-BAN

A kis- és középvállalkozások EU-ajánlás szerinti definícióját, az Unió-beli vállalatalapítás feltételeit, a számunkra új társasági formákat és az EU vállalkozáserősítő közösségi programok (*Euro-partneriat, Interprise, EIC, Ibex, Distributive Trade Program*) ismertetését lapunk 2002/5. száma tartalmazza. Aki ebben a kérdésben érintett, azoknak javasoljuk az ott leírt, ma is érvényben lévő lehetőségek tanulmányozását és a kapcsolatteremtést az EU megfelelő hivatalos szerveivel. Az Európai Unió és az Európai Fejlesztési Bank a magyar vállalkozások modernizációjára, fejlesztésére, a közös piacon való versenyképességük fokozására és képzési célokra – a két évvel ezelőtti tízmilliárd eurón kívül – az év első hónapjaiban további ötmilliót adott a magyar Volksbanknak, kölcsönszerződések formájában.

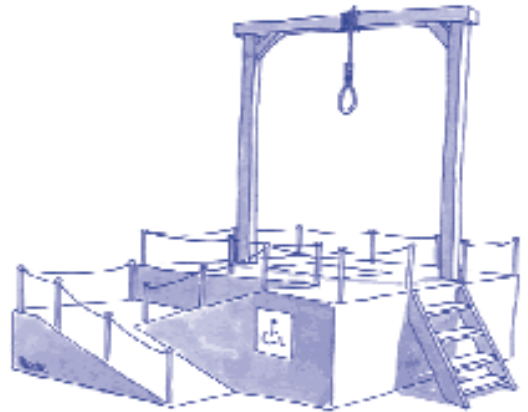
Az EU polgárainak a *cégalapítási jog* értelmében – elvben – joguk van egyéni vállalkozást indítani, vagy – a *szolgáltatások szabad áramlásának elve* alapján – szolgáltatásokat kínálni, nyújtani bármely tagállamban. Ennek alapfeltétele, hogy a piac igényelje a felkínált terméket vagy szolgáltatást és a kezdeményező fél rendelkezze az induláshoz, üzemeltetéshez szükséges alaptőkével, egyéb feltételekkel és, hogy a tevékenységet a vonatkozó egészségügyi, környezetvédelmi előírások betartásával folytassa. Az EU nem rendelkezik az iparendelékek kiadásáról, ez az engedélyköteles szakmák esetében a nemzeti hatóságok hatáskörébe tartozik. A túlkínálat megelőzésére az új szabályozás szerint egy-egy szakmában csak korlátozott számú iparendelő adható ki.

Felhívjuk olvasóink figyelmét a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium 2003-ban kiadott „Gyakorlati tudnivalók az Európai Unióról, Kézikönyv kis- és középvállalkozóknak” című négyszázharminc oldalas kiadványára is. Ez a vállalkozásokra vonatkozó jogszabályokat, az uniós vállalkozáspolitikát, a piaci és vámtörvényeket, a külkereskedelem hatósági eszközrendszerét, a pályázati, az adó- és vámszabályokat foglalja össze jól áttekinthető felépítésben.

AZ EU MINŐSÉGPOLITIKÁJA

A korábbi MSZ magyar szabványokat a jogharmonizációs folyamat keretében jórészt az Európai

Unió *EuroNorm (EN)* szabványai váltották fel. Ezek érvényességi területeit és alkalmazásmódját, a regionális és globális szabványokkal kapcsolatos részletes tudnivalókat, továbbá a minőségtanúsítással és a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos irányelveket lapunk 2002/5. száma ismerteti. Gyártóként, forgalmazóként és fogyasztóként egyaránt fontos ezek ismerete és betartása!

EU-konform akasztófa (forrás: www.google.com/karikaturák)

AZ EU KÖRNYEZETVÉDELMI POLITIKÁJA

Az Európai Unió közös környezetvédelmi politikáját lapunk megjelenésekor háromszáz jogszabály foglalja össze, amelyek egy része irányelv. Belépésünk napja óta ezek hazánkban is kötelező érvényűek, de többségük már korábban is beépült a magyar jogrendbe. Felhívjuk a figyelmet a 75/442 számú EGK irányelvre, mely a hulladékok kezelését, a veszélyes hulladékok problémakörét, a hulladékgazdálkodást (csomagolást, címkézést, közúti szállítást, a hulladékosztályozást, azok exportját és importját, továbbá a nyilvántartásuk módját) szabályozza. Az uniós környezetvédelemben *a szennyező fizet alapelv érvényesül, amely szerint a hulladékártalmatlanítás költségeit a hulladék előállítójának kell megfizetnie*. Valamennyi csomagolóanyag-hulladék sorsáról a 94/62. sz. direktíva gondoskodik. Ennek értelmében *mindenki*, beleértve a háztartásokat is (!) köteles a hulladékaikat szelektíven gyűjteni és tárolni. Az ipari szennyeződések ellenőrzését, a baleseti kockázatok ellenőrzés- és kezelésmódját és az *ökocímke-alkalmazás* módját a 96/61. sz. direktíva szabályozza, amelyet 2007-ben egy újabb, továbbfejlesztett előírás vált majd fel. A 73/404

sz. EGK irányelv megtiltja az olyan mosó-, henger- és gépmosó-, emulgeáló- és tisztítószer (detergensek) alkalmazását, amelyek biológiai lebomlása kisebb 90 százaléknál. Ezek jelentős terhet rónak a kis- és középvállalkozásokra, ezért az uniós támogatási programok keretében különféle pályázati lehetőségek igénybevételére van mód. (Bővebbet a www.tpf.iif.hu honlapon és a www.europa.eu.int/eclas elektronikus könyvtári adatbázisban.)

AZ EU-TÁMOGATÁSOK ÉS -PÁLYÁZATOK RENDSZERE

Az Európai Unió eredményesen működő és jelentős összegeket juttató támogatási rendszeréről lapunkban már többször adtunk tájékoztatást. Emlékeztetőül: Az oktatás, szakoktatás és szakképzés színvonalának növelése, a külföldi tanulás és tartósabb tanulmányutakon való részvétel, a távoktatás, a virtuális főiskolai, egyetemi oktatás, az angol – mint uniós összekötő nyelv – széles körű alkalmazási lehetőségeinek biztosítása és elterjedésének elősegítése céljára a Strukturális Alapok, a *Leonardo*, *Socrates*, *Arion*, *Erasmus*, *Euridyce*, *Lingua*, *Grundtwig 1. és 2.*; *Comenius*, *Cempus* és sok más program keretében lehet anyagi támogatásért pályázni. Ezek hazai gazdája a *Tempus Közalapítvány*: www.tpf.iif.hu, illetve info@tpf.hu. (Bővebbet a Magyar Grafika 2002. és 2003. évi 4-es számaiban.)

Ugyancsak emlékeztetőül! Az innovatív és munkahelyteremtő kis- és középvállalkozások működésének stabilitását, növekedését, pénzügyi terheik csökkentését szolgáló uniós Közösségi Programok, vállalkozáserősítő, beruházásösztönző ajánlások és pénzügyi intézkedések – azóta is érvényben lévő és élő – lehetőségeit lapunk 2002/5-ös számában foglaltuk össze. (CREA-program, Eurotech Capital, JEV-program, ETF Startup-program, az Üzleti Angyalok Hálózata, az I-Tec-program, a Kölcsönös Garancia Konstruktív Program, továbbá a Növekedési és Környezetvédelmi Program.)

Az Európai Unió valóban jelentős támogatási összegeihez azonban csak és kizárólag pályázati úton lehet hozzájutni. Az Unió ugyanis az Európai Bizottságon keresztül, összetett támogatási rendszeren belül nyújt segítséget bizonyos közösségi célok megvalósításához. Az aktuális pályázatokról magyar nyelven a www.eu.hu/index.php honlap [Pályázati adatbázis – Az Európai Unió támogatási rendszere](#) csatlakozó linkjein lehet

tájékozódni. A táblázatos összefoglalóból mindenkor megtudható a pályázat címe, a kiíró intézmény, a beadási határidő, továbbá az, hogy kik pályázhatnak, mi a pályázat célja és hogy az milyen tématerületre korlátozódik. A kinyomtatható táblázatok tartalmazzák a további információkat adó források elérhetőségeit is. Az ismeretek gazdag tárhelye a tender adatbázis is (<http://ted.publications.eu.int>).

A pályázatok biztos nyertesei a pályázati irodák, amelyek meghatározott százalékoszaggal végzik a szolgáltatást. Aki ezt megspórolni igyekszik, annak előre borítékolni lehet a sikertelenséget! A szakmai pályázati irodák létesítése jó üzlet!

Van azonban valami, amelyre ebben az ügyben a hazai EU-sikerpropaganda nem hívja fel kellően a figyelmet! A pályázatbeadások határideje általában az év március-április hónapjára esik. A munkát általában november tájékán lehet elkezdni. Belépésünk napján tehát az éppen aktuális pályázatok többségéről idén már lecsúsztunk! Ha időközben újakat nem írnak ki, legközelebb egy év múlva nyílik lehetőség majd az újabb pályázatbenyújtásra azoknak, akik megfelelő önrészesedési lehetőséggel is rendelkeznek és minden alapfeltételt kielégítenek. Az adott időpontban aktuális pályázatokat, táblázatos formában, a www.eu.hu/imq/tender/2004/Honapnap.pdf honlap tartalmazza, ahol a „Hónapnap” kifejezés helyén mindenkor az aktuális hónap nagybetűvel kezdődő angol neve és a dátum áll.

A Nemzeti Fejlesztési Hivatal – Strukturális és Kohéziós Alapok Képzéskoordinációs Központja (SAKK) új program során képezi ki a különböző EU-támogatások igénybevételéhez a szakembereket. A cél olyan szakembergárda létrehozása, amelynek tagjai megfelelően felkészültek az EU által nyújtott támogatások témaköreiben. (EU Forrás Hírlevél, 2004. április 6.)

AZ ÚJ TAGORSZÁGOKKAL SZEMBEN ALKALMAZOTT NULLA TOLERANCIA ELVE

Az új tagországoknak a belépésük óta alkalmazniuk kell az EU joganyagát, mert a szabályozások megsértőivel szemben az Európai Bizottság szigorúan fellép, és az új tagállamok hamar az Európai Bíróságon találják magukat. Günter Verheugen bővítési biztos ezt üzenté hazánknak is az április 14-én a Reutersnek adott interjújában:

„Amennyiben kitűnik, hogy az új tagállamok az uniós jogot nem vagy rosszul alkalmazzák, a Bizottság a *nulla tolerancia elve* alapján cselekedni fog.” Kivételt csak az átmeneti felmentést (*derogációt*) kapott esetek képeznek. (Forrás: EU Forrás Hírlevél, 2004. április 20.)

AZ EGYES SZAKÁGAZATOK ÉS SZAKTERÜLETEK HELYZETE AZ EU-BAN

Erről a fontos témáról a www.www.europa.eu.int weboldal [az egyes szakágazatok helyzete](#) menüpontja alatt részletes tájékoztatás olvasható. Az európai nyomdaipar azonban egyelőre nem szerepel a kimutatásban.

AZ EUROPOLGÁROK INFORMÁCIÓSZERZÉSI ÉS KAPCSOLATTEREMTÉSI LEHETŐSÉGEI

Mit honnan, hogyan, kitől tudhatunk meg, és kihez fordulhatunk?

Az EU Tájékoztatói Központokról

Az ország megyéiben található *Európai Tájékoztatói Központok (ETK)* [Budapesten 1052 Bárczy István utca 1–3. Tel: (06-1)-327-1711] 1998 óta az Európai Unió hivatalos információs központjai Magyarországon. Küldetésük a magyar lakosság, kiemelten a szakemberek uniós tájékozottságának növelése és célkitűzéseik elérésének segítése.

Az ETK-irodáknak több számítógépes terminál áll az érdeklődők rendelkezésére, amelyeken elérhetőek az *Európa Szerver* szolgáltatásai és egyéb uniós honlapok, mindenekelőtt a regisztrációköteles *CELEX közösségi jogtár*. Ez a rendszeresen frissített információforrás Magyarország első, a mai napig a legnagyobb magyar nyelvű internetes EU-adatbázisa, több mint hatezer oldal hiteles dokumentumot tartalmaz. Célja az Európai Unió aktuális és jövőbeni kérdéseinek komplex vizsgálata. Forrásai: elsősorban az Európai Bizottság, az Európai Parlament, a Gazdasági és Szociális Bizottság, a Régiók Bizottságának és a közvélemény-kutató intézetek anyagai, EU-szakértők tanulmányai, műhelytanulmányai, szakértői jelentések, előrejelzések, koncepciók és gyakorlati tanácsok, a Világbank integrációs szakmai anyagai, illetve az Eurostat hivatalos, uniós statisztikai anyagai. Keresőmotorja a kívánt témakörben, az ETK szolgáltatásaként, megkeresi a kívánt információkat. (Bővebbet a www.euoinfo.hu honlap *Európa Szerver* csatlakozó linkjén. Kérésre egy napos ingyenes belépést lehet kérni!) A letöltött

anyagok – korlátozott mennyiségben – kinyomtathatóak vagy lemezre menthetőek. Lásd még a www.eudelegation.hu/etk és www.eu.hu/index.php?mIdS weboldalakon is.

Az *ETK dokumentumtár* az érdeklődőknek harminc témakörben ajánl könyveket, tanulmányokat és folyóiratokat az Európai Unióról, valamint az Unió és Magyarország kapcsolatairól. A kiadványok helyben olvashatóak vagy fénymásolhatóak.

Az ETK előadásorozataiban, amelyek előzetes bejelentkezés alapján akár csoportosan is látogathatóak, havonta egyszer, aktuális témák kerülnek napirendre. A felsorolt szolgáltatások ingyenesen vehetőek igénybe.

Az ETK rendszeresen megjelenő, interneten is elérhető kiadványai a következők (ezek ingyenes online-kiadvány változatát a www.eu.hu/index.php?mIdS=74&request=2,0,22,-1,3,3 honlapon lehet kérni a regisztrálást követően):

- ◆ EU-pályázatok.
- ◆ EU Info (a *Beszélgünk Európáról* sorozat előadásainak írott változata). Lapzártánk idején a *Hogyan találjunk munkát az EU-ban* tárgyú előadás anyaga érhető el. Ugyanott: feliratkozás az ingyenes *EU hírlevél* küldésére.
- ◆ EU internetcíme (havonta frissített adatbázis).
- ◆ EU-naptár (rendezvények, kiállítások, ismeretterjesztő, kulturális és tudományos programok helye, időpontja).
- ◆ Mit, Honnan, Hogyan? (Nyomtatásban is hozzáférhető hasznos tartalmú füzet, amelyet a lakosság tájékoztatása céljára állítottak össze. Címeket, telefonszámokat, hazai és külföldi postai és internetelérhetősegeket tartalmaz.)
- ◆ EU-tények (az EU-val kapcsolatos ismereteket és a tagállamok fontosabb adatait foglalja össze, könnyen áttekinthető tematikai bontásban).

Európa egy kattintásnyira: EU internetcíme

Az ETK-portálokon két, rendszeresen frissített, internetes oldalt tartalmazó összeállítás közül lehet választani. Az *Online Internet listában* a legfontosabb, portálfunkcióval rendelkező internetcímei találhatóak, míg *PDF-formátumban* egy szélesebb kutatás eredményeként hatszáz weboldalt lehet megtalálni a különféle uniós témakörökben a magán- és közösségi élet minden területéről (<http://www.eu.hu/index>). Kérdéseket az etk@etk.info.hu internetcímen lehet feltenni.

Magyarországon az ETK-irodákon kívül, az ETK-weboldalak segítségével kapcsolatba lehet lépni az országszerte működő alábbi információszolgáltató hálózatokkal is:

- ◆ Európai Információs Pontok;
- ◆ Mobilitás Regionális Ifjúsági Szolgáltató Irodák;
- ◆ Az Európa-szerte mindenütt létező uniós információhálózatok az *Europe at your fingertips* honlapról érhetőek el (http://europa.eu.int/comm/relays/index_en.htm);
- ◆ A www.eu.hu/index.php?mIdS weboldal *internetcímek*, illetve *linkek* menüpontjai alatt a politika, a hagyományos és elektronikus kereskedelem, az oktatás és szakképzés, a kultúra és az információs társadalom, a magán- és közélet *minden* témaköre, adatbázisa és kapcsolati lehetősége elérhető. Az új tagországok polgárai a www.europa.eu.int/index_hu.htm címen már most saját nyelvükön olvashatják az Unió honlapját, ahol az adózástól a halászatot át, az oktatás- és iparpolitikán át az EU-parlamentig bezárólag *mindenről* található határozatok, híreket, közvélemény-kutatási eredményeket. Ugyanitt hamarosan hozzáférhető lesz az EU jogszabályainak magyar fordítása is. Az Unió statisztikai hivatala – az Eurostat – ingyenesen hozzáférhető adatgyűjteményének elérhetősége a <http://europa.eu.int/comm/eurostat> portál.

KÖNYVAJÁNLÓ

A tizenötök Európái (Szerk.: Kiss J. László)

Aki az uniós életre és a változásokra felkészült szeretne lenni, akit érdekel, hogy a Tizenötök tagországaiban hogyan, milyen következményekkel zajlott le az uniós csatlakozás, és tudni akarja, hogy a belépés milyen problémákat gerjesztett, annak feltétlenül el kell olvasnia ezt a könyvet. A tizenöt szerző által írott terjedelmes mű az Európai Unió egyes tagországaiban lezajlott csatlakozási folyamatot egyenként, tagországonként veszi sorra. Elemzi őket, és ezen ismeretek birtokában, előrevetíti a csatlakozásunk után nálunk is valószínűsíthető fontosabb eseményeket, változásokat, problémákat is. Osiris Kiadó, 2002 (Ára 2980 Ft)

Belépőjegy. A magyar EU-csatlakozás kérdései és válaszai (Szerző: az EU Munkacsoport)

A könyv gyakorlati válaszokat ad a következő kérdésekre: hogyan alakulnak itthon a bérek,

fizetések, nyugdíjak és mi lesz a hazai árakkal a csatlakozás után? Kiadó: BKAÉ Bp., 1093 Budapest, Fővám tér 8. eumunkacsoport@hotmail.com (Ára 2500 Ft)

Az Európai Unió. Történet, szervezet, működés (Szerző: Dick Leonard)

Számos kötet jelent meg az Európai Unóról hazánkban, de ez az első, amely átfogóan, a teljes egészet szemlélve mutatja be az Unió eredetét, intézményrendszerét és szerepét. Azoknak szól, akik tisztában szeretnének lenni új környezetünk gondjaival, problémaköreivel. Az EU legolvasottabb összefoglaló munkája, amelyből megtudható a csatlakozás Magyarországra gyakorolt várható hatása is.

Geomédia Kiadó, 2002. Megrendelés a www.szakkonyvek.geomedia.hu honlapon.

(Ára 4400 Ft)

Kulcs a sikeres EU-pályázatokhoz (Szerző: Flamm Benedek László)

A kiadvány segítséget nyújt az EU-s pályázatok igényes, az uniós kritériumoknak és színvonalnak megfelelő elkészítéséhez. Csatlakozásunkkal évi több mint háromszázmilliárd forint összegű támogatást lehet pályázatok útján elnyerni Brüsszeltől. Hiánypótló mű, amely a pályázatok felépítését, elkészítési technikáit mutatja be. Áttekintést nyújt a szóban forgó közösségi támogatások felhasználásával kapcsolatos nélkülözhetetlen tudnivalókról.

Kiadó: Euro Info Service, Budapest. Megrendelhető a www.euroinfo.hu honlap segítségével. (Ára 3500 Ft)

Intézmények Európában (Szerző: dr. Lomniczi Zoltán)

A könyv az EU jogalkotási mechanizmusát és az európai jog szövevényes rendszerét mutatja be. Gyakorló jogászaink csak az ebben foglaltak ismeretében láthatják el munkájukat megfelelően az új körülmények között.

Kiadó: HVG-Orac

EU-jog a tárgyalóteremben

Az Európai Közösségek joga mostantól alapvetően és átfogóan érinti az életünk jogviszonyait, mivel a tagállamok bíróságain minden napos ügyé vált azok alkalmazása. A könyv erről a témakörrel ad tájékoztatást.

Kiadó: KJK Kerszöv, Budapest. A sorozat címe: EU-sorozat (Ára 5000 Ft)

Nyomdaipari és kiadói szakmai szervezetek elérhetősége az Európai Unió tagállamaiban

Ország	Szervezet	Elérhetőség
Németország	FOGRA	Streitfeldstrasse 19. 81673 München, GERMANY
Belgium	INTERGRAF	18 Sq. Marie Louise P.B. 27. 1040 Bruxelles. BELGIUM
Dánia	Grafisk Arbejdsgiverforening	Helgavej 26. 5100 Odense DENMARK
Görögország	Hellenic Federation of Printing Industries	245 Syngrou Av. 17122 Athens. GREECE
Spanyolország	Asociación Española de Artes Gráficas	Plaza de España, s/n 08004 Barcelona, SPAIN
Franciaország	INIAG (Institut National des Industries et Arts Graphiques)	296 rue de Charenton 75012 Paris, FRANCE
Írország	Irish Printing Federation	84-86 Lower Baggot Street Dublin 2, IRELAND
Olaszország	Technical Assotiation of Italian Graphic Arts	Via Sandro Boticelli 19 20133 Milano, ITALY
Luxemburg	Assotiation des Maitres Imprimeurs	2. Circuit de la Foire Internationale, BP 1604 Luxembourg LUXEMBOURG
Hollandia	KVGO	Herengracht 257 1016 BJ Amsterdam NETHERLANDS
Ausztria	Austrian Federation of the Graphic Arts Enterprises	Grünangergasse 4. 1030Wien, AUSTRIA
Portugália	Associação Portuguesa das Indústrias Gráficas	Largo do Casal Vistoso, 2/D- Esc.B, 1900 Lisboa PORTUGAL
Finnország	Printing Industry Assotiation	Arkadiankatu 19 D49 0010 Helsinki, FINLAND
Nagy-Britannia	British Printing Industries Federation	37 Nottingham Road, London SW177EA GREAT BRITAIN
Cseh Köztársaság	Assotiation of Czech Printing Industry	Mikulandska 7. 11361 Praha 1. CZECH REPUBLIC
Ciprus	Cyprus Master Printers Assotiation	30. Grivas Digenis Ave. P.O.Box 1657. Nicosia, CYPRUS
Norvégia	Norwegian Federation of Graphic Enterprises	Akersgaten 16, Oslo 1 NORWAY
Lengyelország	Polish Chamber of Printing	Ul. Wyzalazek 2. 02-672 Warszawa, POLAND
Szlovákia	Slovakian Printing Industry Assotiation	Drienova 24 826 03 Bratislava SLOVAKIA

Bővebbet a www.google.com és www.google.hu keresőprogramok segítségével.